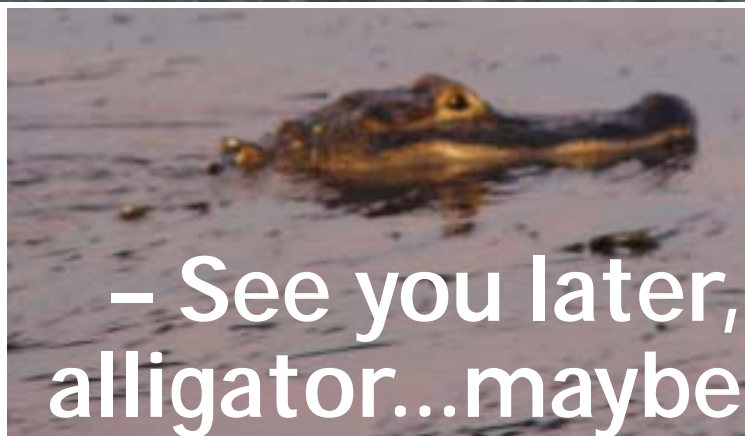




Området längs den amerikanska sydstatskusten vid Mexikanska Golfen präglas sedan länge av ett utomordentligt rikt djurliv.

Sedan oljeutvinningen ökat hotas emellertid flera av djurarterna i Louisiana och Alabama. Ett internationellt samarbete har startat för att skydda de hotade miljöerna.



Ekoturism och hot i Mexikanska Golfen

Läget är speciellt problematiskt för alligatorerna i träskområden, i de så kallade Bayon. Förutom miljögifter utgör souvenirjägare och skotillverkare ett ytterligare hot mot dessa djur.

MARDI GRAS

Staden Mobile, som grundades av fransmän under 1600-talet vid mynningen av floden med samma namn, är en sömnig sydstatshäla.

En gång om året lever Mobile dock upp i sin forna koloniala charm. Det är inte många som vet att det var i Mobile här i södra Alabama och inte i

New Orléans som den första Mardi Gras hölls.

Det var 1704 som invånarna började denna tradition, även kallad festernas fest. Sedan dess firar man under två veckor innan fastan med musik, dans och parader.

EKOLOGISK TURISM

– Under övriga delen av året händer det väldigt lite i Mobile.

Ändå kommer en mängd turister till Mobile och till området söder om staden. Det rör sig framför allt om ekologisk turism, berättar miljöaktivisten Jay Schwartz, som för några år sedan lämnade Brooklyn, en av

New Yorks fem distrikt, för att prova på livet i ”djupa södern”.

DAUPHIN ISLAND

Söder om Mobile, där floden rinner ut i Mexikanska Golfen, utbreder sig ett stort träskområde. Förutom Cajunfolket finns det här möjlighet att uppleva sällsynta fågelarter och skygga alligatorer i deras naturliga livsmiljö.

Alabama är inte bara en stat med kust och träskmarker utan har även ett mycket varierande landskap med allt från höga bergstoppar i norr, Appalacherna, med älvar, vattenfall och sjöar till vita sandstränder i söder. Däremellan bördig

och uppodlad mark.

Deltat vid flodmynningen och Dauphin Island utgör Alabamas största sammanhängande naturskyddsområde.

Enligt miljöaktivisten Jay Schwartz hotas båda områdena av tilltagande föroreningar från kemisk industri uppströms och oljeplattformarna ute till havs.

– Flodvattnet sprider sig in i deltat i samband med ebb. Och tidvattnet i sin tur för in oljehaltigt havsvatten i träskområdet, berättar Jay.

Enligt honom har även många av Alabamas tidigare fina sandstränder förorenats på

grund av oljeutvinningen.

– Det finns dock ännu kustrensor som har rent badvatten, men deras antal minskar år för år, berättar Jay.

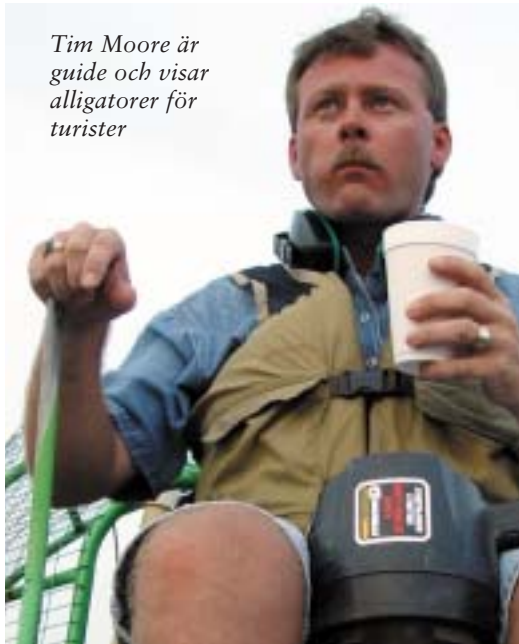
INDUSTRIUTSLÄPP

Söder om Mobile ligger Alabamas ”riviera” med flera mil sandstränder. Ett pärlband av hotell och delstatens enda casino lockar hit hundratusentals semestergäster varje år.

Alabamas politiska beslutsfattare anser dock att de ekonomiska fördelarna av industriell verksamhet överväger nackdelarna.

Industrins utsläpp i floden Mobile och Tensaw har enligt

Tim Moore är guide och visar alligatorer för turister



Alligatorsafari

I Alabama och Louisiana lever alligatorerna i våtmarker, träskområden och i kustliga sumpmarker med bräckt vatten. Den äter allt som den kan övermanna, till och med enorma ormar.

Alligatorn tuggar inte sin mat, utan sväljer sitt byte helt eller sliter bitar i stycken genom att slunga det och samtidigt rulla runt.

Samtidigt med maten så sväljer de stenar som hjälper till att smälta maten bättre.

Den som vill se alligatorn, sumpmarkernas obestridde konung, med sina egna ögon har möjlighet att göra det genom att åka omkring i deltat i en speciell slätbottnad båt med stor rotor längst bak som drivkraft.

En halv timme före solnedgången brukar vara den allra bästa tidpunkten för en alligatorsafari. Då jagar alligatorerna som intensivast.

Sydstatsgrabben och båtägaren, Tim Moore, berättar om att han har övertagit guideyrket från sin far, som dock hade betydligt fler alligatorer att visa upp under sin aktiva tid.

– Jag är inte lycklig över industrin i området. De förstör till slut mitt levebröd, säger Tim med sin breda sydstatsdialekt.

TRUBBIG NOS

Han säger sig dock vilja se saken positivt och planerar redan för en framtid som fabriksarbetare.

– Kan jag inte längre leva på att visa alligatorer får jag väl försöka få ett jobb på någon av dessa industrier istället, säger Tim.

Med en strålkastare försöker Tim upptäcka alligatorer bland kanalernas höga vass och det dröjer inte länge innan vi ser flera av dessa skygga djur.

Alligatorn har en kort trubbig nos, som visar den övre tandraden när munnen är stängd. Ögon, näsborrar och öron sitter på samma nivå, vilket gör att den kan täcka hela sin kropp med vatten och ha dessa organ ovanför ytan.

En del simmar omkring i relativt öppna vikar. De dyker dock blixtnabbt när vi kommer med vår högljudda båt och kvar blir bara en lätt krusning på ytan och vi återvänder till vår utgångspunkt, hamnen med en utsökt fiskrestaurang.

Globalt samarbete

Alabamas marinbiologer ser dock långtifrån stillatigande på ökade föroreningar i Mobileområdet. Vid en forskningsstation på Dauphin Island har även biologerna riktat blickarna till Europa.

Dauphin Island Sea Lab är en statlig station som fungerar i samarbete med ett tjugotal universitet och college i Alabama. Vid stationen bedrivs både undervisning och forskning. Personalen uppgår till cirka 30 personer, av vilka närmare 20 fungerar som handledare.

På finländska universitetet, Åbo Akademin, biologiska stationen på Husö arrangerades nyligen en kurs

forts från s. 11

Schwartz gett upp-hov till helt nya gifter.

– Koncentration av östrogenhormoner i vattnet ökar, vilket bidrar till allvarliga störningar ifråga om embryonal utveckling i hela naturen, berättar Jay Schwartz.

En havande kvinna skulle dock behöva dricka minst 20 000 liter av detta östrogenhaltiga vatten innan fostret skulle ta skada av hormonerna. Risken för skador är dock betydligt större när det gäller djur.

– Normalt skyddas fostret mot för stor koncentration av moders östrogen, eftersom hormonerna förekommer i slutna form, förklarar Schwartz.

Däremot kan syntetiska östrogen och andra industriellt tillverkade hormoner tränga sig genom moderkakan väggar. Avgörande för sättet och omfattningen av en så-



Vid Dauphin Island Sea Lab bedrivs marieekologisk forskning i samarbete med bland annat Åbo Akademi och Helsingfors universitet.

tillsammans med forskarna vid Dauphin Island Sea Lab.

– På kursen deltar fyra personer från Dauphin Island Sea Lab, tre från Akademin och en från Helsingfors universitet. Bland deltagarna finns både grundämnes- och forskarstuderande.

– Den kurs som nu pågår får en uppföljare i oktober vid Dauphin Island Sea Lab som ligger vid Mexikanska Golfen. Då sänder vi i vår tur fyra deltagare dit. Målsättningen är att deltagarna skall be-

kanta sig med marieekologin på ett nytt ställe, och bredda sitt ekologiska tänkande, berättar forskaren Johanna Mattila vid Åbo Akademi.

Samarbetet mellan ÅA och Dauphin Island Sea Lab fick fasta former i våras genom ett ömsesidigt avtal.

Miljöaktivisterna i Alabama har därmed inlett ett intensivt globalt samarbete, som kan fungera som en förebild för andra som vill skydda hotade miljöer och djurarter runt om i världen.

dan felreaktion är själva tidpunkten.

Nu kommer alarmhövande uppgifter från forskare som observerat hur fruktsamheten bland alligatorerna minskar drastiskt.

Under våren nattetid, drar hanarna till sig honor genom att utropa en skrålande sång och avsöndra ett myskdoftande sekret från körtlar som sitter i hakan.

När honan skall lägga sina ägg, bygger hon en kulle av lera och växter, där hon sedan lägger cirka 30-70 ägg, vilka hon skyddar under hela perioden.

Allt oftare föds dessutom manliga alligatorer med deformerade könsorgan.

ALLIGATORER I SKYLTFÖNSTRET

Alligatorn har blivit begärlig för souvenirjägare. Det är inte ovanligt att se rader av babyalligatorernas vidöppna käkar till salu i souveniraffärernas fönster i New



Orleans eller Mobile.

Trots att kroppen är täckt av pansarhud så är alligatorn mycket rörlig och snabb och deras stora och kraftfulla svans gör att de är goda simmare.

Det är just alligatorernas hud eller rättare sagt deras pansar, som intresserar en mängd skotillverkare.

Trots att alligatoreorna är utrotningshotade i flera delstater, saknas entydig lagstiftning.

Rovjakten och försäljningen av skor gjorda av alligatorhud fortsätter oförminskat trots protester från amerikanska och internationella djurskyddsföreningar.

TEXT OCH FOTO:
Markku Björkman